

EL-CAMİUS - SAHİH ADLI ESERİ

206'da Nisaburda dünya'ya geldi. Doğduğu yere nispetle Nisaburi diye de anılır.

Hicaz, Mısır, İran, Suriye, Mezopotamya ve Türkistan'a seyahatler yaptı. Bağdat'a bir' tek kez gitti geldi. (Mekke-Medine-Tebük-Sam-Mısır-Fustat → rihle)

Hocaları

İshak b. Rahve (Buharinin de hocası)

Abdullah b. Mesteme el-Kanebi

Ahmed b. Hanbel

Ebu Zür'a er-Razi

Kuteybe b. Said

Harmale b. Yahya

Kendisinden de

Kendisinden hadis rivayet edenler

Ebu İsa et-Tirmizi

Ebu Hâtim er-Razi

Ebu Bekir Muhammed b. İshak b. Huzeyme

Ahmed b. Mübarek el-Müstemli

İmam Müslimin başka bir hocası daha var Zühli. Buhariyi anlatırken bazı şahıslarla HAKU'L-KUR'AN konusunda tartışmaya girdiğini, ^{bundan dolayı} elili bit'at olmakla itham edilmisti. Bu durumun yansıması öğrencilere de oluyor. İmam Zühli ile Buhari arasında tartışma çıkıyor ve İmam Zühli, Buhari gibi düşünen varsa bizim meclisimize gelmesin diyor. İmam Müslim bunu duyunca o meclisi terk ediyor. Elinde bir çantayla gidiyor İmam Zühli'ye bunlar senden dinlediğim hadislerdi artık senden hadis almayacağım diyor. İmam Buhariye saygısını böyle gösteriyor. Bir hadis araştırırken Nisaburda Müslim vefat ediyor.

Eserleri

El-Camius - sahih

Kitabü't - Temyiz

Et-Tabakat

Kitabü'l küna ve'l-esma'

El-Münferidat ve'l-vuhdan (el-Efrâd)

EL- CAMIUS - SAHİH

(2)

Cami: türü bir eserdir. Cami: Hemen hemen her konuda yazılan hadis.

Sünen: Merfu hadisleri (Fikihle ilgili) bir araya getiren eserlerdir.

Musannef: Fikihle ilgili merfu hadislerle birlikte mevkuf ve maktu hadislere de yer veren eserlerdir.

* İmam Müslim'in eserinde TEFSİR bölümü az olduğu için bazı alimler CAMİ olarak adlandırmıyorlar. Cami olsaydı tefsir bölümü de olurdu.

MÜSLİM'İN ŞARTLARI SORU GELİR

Müslim'e göre bir hadisin sahih olabilmesi için senedde yer alan her bir hoca ile talebinin birbiriyle görüşüklerini bilmek gerekli değildir.

^{MUASSIR}
Güvenilir olmaları durumunda hoca ve talebenin aynı asırda yazmalarını yeterli görmüştür.

Müslim, Buharinin en önemli özelliği olan hoca ile talebesinin buluşup görüşmesi şartını (lika) "sonradan ortaya çıkmış bir söz" diye reddeder. Buhariye göre bir de bu ilisinin görüşmesini şart koşar (lika).
Buharinin şartı: lika görüşmelerini şart koşuyor. hoca ile talebenin birliğe görüşmeleri. Niyet hadisini başa koyarak zaten niyetli bekliyor...

Müslim ile Buhari arasındaki Fark

* İmam Buhari LIKA şartını ARAR, İmam Müslim ARAMAZ.

* İmam Müslim eserine mukaddime (~~ilmi~~) Var, İmam Buhari'de yok.

- İmam Müslim'in eserinde mütabi ve şahid sözcükler karşımıza çıkacak iki kavramdır. (Üst tarafta bir rivayet veriyor, onunla aynı güvenilirlikte olmakla birlikte o rivayetleri destekleyen diğer rivayetleri alt alta sıralıyor. İmam Müslim buna mütabi ve şahid denir)

* İmam Buhari, hadisleri ilgili olduğu yerlerde tekrar ederdi. (En önemli özelliği bir hadisi farklı başlıklarda tekrarlar yer verirdi.

İmam Müslim, tekrara düşmemek için hadisi en fazla ilgili olduğu yerde çeşitli tarikleriyle birlikte zikrederdi.

* İmam Müslim el-Cami's-Sahih'te bizzat hocasından duyduğu rivayetleri "haddesena", hocaya okunantıları da "ahberena" ifadeleriyle rivayet etmeye önem verir. (Buhari ise bu lafızlar arasında fark görmez)

— İmam Müslim kitabın hacmini büyütmemek için senedin sonunda o metne "bi-mislihi", "mislihu" veya "bi-hâzêl-isnad" sözleriyle işaret eder.

— İmam Müslim, ~~kitabına eklemeye~~ aynı farklı isnadla gelen tek metin için senetlerin değiştiği noktalara bir (ز) harfi kaymak suretiyle TAHVİL yaparak durumu belirtir.

★ Sahih-i Buharide 1341 TALİK varken Sahih-i Müslimde 17 muallak rivayet vardır. Bunların çoğu muttasıl bir rivayeti destetmek maksadıyla kullanılmış.

Muallak → Hadisin başı yok
Talîk → baş tarafı kopuk.

SORU
GELİR

El-Cami'u's-Sahih üzerine yapılmış ŞERH ÇALIŞMALARI

Muhammed b. Ali el-Mâzeri → El-Mulim bi-fevaidi Müslim

Kadı İyad → İkmalü'l-Mulim bi-fevaidi Müslim

Ebu Zekerriyya Yahya b. Şeref en-Nevevi → el-Minhac fi Şerhi Sahihi Müslim
İbnü'l-Haccac.

Ahmed ed-Diyobendi → Fethü'l-Mulhim bi-Şerhi Sahihi Müslim.

Ahmed Davudoğlu → Sahih-i Müslim Tercemesi ve Şerhi.

KITABUL BIRR VE'S-SILA VE'L-ÂDÂB

Birr → iyilik, ihsan, itaat

Sila → Akaraba bapını gözetmek

Âdâb → Hayır ve iyiliğe yöneltmesi bakımından insanın övgüye değer vasıflarına
"Nasıl iyi bir müslüman olunur" sorusuna cevap aranmış.

Bu kitap ALEL-EBVAB türü bir eserdir. Konularına göre düzenlenmiş.

Her zaman bu eserlerde bir BÜYÜK BAŞLIK olur. Bu büyük başlıklara KİTAP adı verilir. (Bir de küçük başlıklar var bunlara da BAB denir)

ot İmam Buhariden bahsederken Fikhu'l-Buhari fi Tercadmihi diye bir cümle kullanmıştı. Buhari bir hadisten ne anlıyorsa ya da o hadisten ne anlamak istiyorsa, ne mesaj vermek istiyorsa bunu bir şekilde bab başlığına yansıtır. (en önemli özelliği gâiden bir tane)

Müslim de ise şöyle bir fark var, bu başlıkları kendisi koymuyor.

Bu başlıklar İMAM NEVEVİ'YE AİT

Yani İmam Müslimden (vefatından) 300-400 yıl sonra yaşamış kişi bab başlığını koymuş. İmam Müslim hiç bir bab başlığı koymaz.

(Kolaylık olsun diye İmam Nevevî bab başlıklarını koymuş)

Riyazûs Salihin'in müellifi - Safii bir alim → İmam Nevevî.

Bab başlığı İmam Nevevi'ye ait. → Kısık alim ve velle ve alim
Bab bir velle ve alim, velle ve alim → Nevevi'ye ait

حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ بْنُ جَبْرِ عَنْ أَبِي طَرِيفٍ الثَّقَفِيِّ

→ müslim

(5)

قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ (قَالَ): حَدَّثَنَا جَبْرِ عَنْ عُمَارَةَ

1. hoca

Kim?
2. hocası

2. hoca

بِزَيْنِ الْقَعْقَاعِ، عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ:

Bu ikisi

↓
Cenir'den
Umare'den
Ebi Zure'den
Ebu Hureyre'den
alıyor

بَاءَ رَجُلٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (ص) فَقَالَ: مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ

Sadece burası
var.

بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ (أَمَّا) قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ:

Züheyr'den gelen rivayette

Bu kısım
İmam
Müslime
ait

(ثُمَّ أَمَّا) قَالَ: ثُمَّ مَنْ قَالَ: (ثُمَّ لَمَّا) قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟

قَالَ: (ثُمَّ أَبُوكَ) « . Hadis burada bitti.

وَفِي حَدِيثِ قُتَيْبَةَ: مَنْ أَحَقُّ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟

Kuteybe'nin ifadesinde
burası varken

Bu kuteybe kim?

وَلَمْ يَذْكُرِ النَّاسَ.

Bu bölümle beraber

Bu bölümün altında
var غريب الحديث

→ Bu kısım
bizim İmam
hocalarına
ait.

Bolca tahvile yer veriyor. Hocalarından

Kaç tane hocadan almış: 2 Kuteybe ve Züheyr İbn Harb.

Züheyr'in ifadesinde النَّاسُ ifadesi var mı? Vardır.

İmam Müslim önce hangi hocasının rivayetine önce yer vermiş? Her ne kadar

ilk önce Kuteybe'den bahsetse de Züheyr'in rivayetine yer vermiş.

Kim? : 2 hocası Kuteybe ve Züheyr İbn Harb.

Bu hadisin vürud sebebine yer verilmiş mi? Evet var

vürud sebebi: Hz. Peygamber (s.a.s) e bir sorunun sorulması onu vürud
sebebi yapar.

(MÜSLİM DERSİ İLK HADİS)

Soru Cevabı !

6

- Müslim bu riwayeti 4 hocasından almıştır
- Bu riwayetin senedine yer verilmişken metnine yer verilmemiştir. (Doğru)

حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ مِثْلَهُ

bu lafızdan dolayı

- Bu iki hadisi Müslim 3 hocasından almıştır. (Doğru)
- Yukarıda 3 farklı hadisin senedi var. (Doğru)
- Yukarıdaki hadis merfudur (metin yok) Bilemeyiz. (Yanlış)
- Müslimin bazı hocalarının künyesine yer verilmiştir. (Doğru)

أَبُو كُرَيْبٍ أَبِي إِسْحَاقَ
Künye Künye

Ebu + Ummu + Ebi → KÜNYE

- Nesebe yer verilmiş mi (Doğru)

عَبْدُ اللَّهِ

Nisbe ya'sı

- (Yani) kelilemesi → İmam Müslim hocalarının lafızlarına müdahale etmiyor. Hadis nasıl gelmişse öyle aktarıyor. Açıklama yapmak isterse (Yani) diyerek açıklıyor. Seneddeki kapalılıkları gidermeye çalışır.

★ MISLEHU - NAHVEHU

Kendisinden önce bir hadis geçmişse hadisin senedinin değiştiğini ama metnin değişmediği anlamına gelir.

- Mesela Buhari bab başlıklarını uzun tutuyordu. Müslim ise bab başlıklarını kısa tutmaya önem verirdi. (Yanlış - Müslim bab başlığı koymaz. Neve'i daha sonradan koymuş)

MUSELSEL HADİS = Hz. Peygamber'in hem sözlerini (lafızlarını) hem de hareketlerini aktarmak.

Hz. Peygamberden Ebu Hüreyre'ye ondan da Ebu Rafi'

Amesinin (Cüreycin) elini başına koyarak yaptığı hareketleri yaptı.

* Müdreç = Herhangi bir hadisin içinde Hz. Peygamberin sözü olmayan eklemelere (aslında olmayan bu senette de olabilir metinde de olabilir.) müdreç denir. (7)

Hk. Peygamber söylüyor Ravi aktarıyorsa

Senet veya metinde aslında bulunmayan bir şeye eklenmiş olan hadise müdreç denir.

Müdreç zayıf hadis şerhidir.

Ziyade = Hadisi aynı hoca dan rivayet eden sika ravilerden birinin, bu hadisi arkadaşlarından ayrı olarak bir fazlalıkla rivayet etmesi ve rivayet ettiği bu fazlalığa ziyade denir.

Ziyadede güvenilir raviler var.

Bu ikisindeki fark:

Mesela hoca 3 tane sınav sorusu veriyor. 15 dak 1 soru 15 dakıkada diğer 2. soru 3. soruyu da son 15 dak. verdi. Ders 9:30 da başlıyor. Derse 10'da piren bir öğrenci hoca bugün sınavda çıkacak 2 soru verdi diyor. Diğer bir kişi de derse 9:30 da girmiş hoca bugün 3 tane sınav sorusu verdi. Bir soruda önceden vermişti. diyorsa. O soru ^{MÜSİM} da ^{buğdu} biz buna ziyade diyoruz. (Hocanın söylediği sözü aktarıyorsa biz buna ziyadetü's-sika diyoruz)

Müdreç de ise 9:45 te derse piren şu iki soruyu verdi ama hoca şunları şunları da soracak diyor. Bu ravinin kendi eklemelerine müdreç diyor.

Fark Ziyade de ^{hoca dan} ~~Raviden~~ duyulan aktarılıyor. (Hadisin ravisinden bir şey aktar ^{miş} ^{sa})
Müdreç de ise ravinin kendinden bir şeyler eklemesidir.

ÖNEMLİ NOT

Hocalar (Serkan hocu, Saffet hocu... diye bir

bölüm eklemişler.

Agırtan yapan, Kötü kadın
kötü yda düşmüş kadın.

Kilise gibi yerleşik hayattan uzak

Kilise + manastır.

Balta, kürek, çapa

Difer

غَرِيبُ الْحَدِيثِ kısmı

Güzelliği ile bilinen, darbu mesel
olmuş birisi

Canlı, güçlü, heybetli

Elbise

Kendi aralarında konuşma
başlıyor

Hadisten Sıkan Genel Anlam (الْمَعْنَى الْعَام)

Allahu toala ^{kullarının} bir kısmını bir kısmının haklarının önüne geçir-

miştir. Kullar arasındaki haklar içerisinde en eula olanı anne
babanın evlat üzerindeki haklarıdır. Eğer anne baba hakkı ile
Allah hakkı çarpışırsa, şeriat anne baba hakkını öne ge-
çirmiştir. Onu daha önemli kılmıştır. Çünkü onlara verilen hak da
Allahu tealanın onlara verdiği haktır. Anne babanın hakkını yerine
getirmek Allahın emrini yerine getirmektir.

Namazla anne baba ile ilgili hak çarpıştığında anne baba
hakkı öne alınır. O Eüreycin yapmadığı bir durumdur.

Nevevinin Açıklaması

(Burada hangi konulara temas edilmiştir)

- Nafile namazdı, annesine cevap verebilirdi
- Anne-babanın emrine uymak farz iken, nafile namaz ise sünnettir.
- Anne-babaya iyilik vacip kötülük ise haramdır.
- Bu durum annenin duasının makbul olduğunu gösterir. (Beddua etse dahi)
- Allahı tealanın dostlarına ^{imtahan esnasında} bir sıkı yolu koyacağına bir delil vardır. Bazen bu durum onları derecelendirmek için bir miktar imtihanın içerisinde kalabilir.
- Burada evliyaların, Allah dostlarının keramet gösterdiğine dair deliller vardır (Bebek konuşmuştu)
- İbni Boddal, Cüreycin peygamber olabileceğini söylüyor. Bu durumda bu bir mucizedir.
- Müslim aynı hadisleri ard arda getiriyor. [Aynı konudaki hadisleri ard arda getirdiği için (2. rivayet arkasından geldiği için) konu daha rahat anlaşılıyor.]

Önemli

İHTİSAR = Uzun bir hadisi ^{özetlemek} kısaltmak, ondan notlar almak, küçük bölümü okuma.

benzer anlamda

Hadisin gerekli görülen bir bölümün rivayet edilmesi diğer kısımların harfedilmesi.
Muhtasar → (Gile kitabından bir kaç şiir seçmek ya da Uzun bir şiirden bir kaç kıta okumak.
 Ya da namazın önemini anlatacaksınız. 100 hadisin içinden 5 tanesini seçmek gibi.)

TAKTİ = Bölmek, parçalamak.

Konuyla ilgili kısmı kesip almak. "Özetlemek" yok. Deprudan kelimelerin aynısını (bir bölüm olarak kullanmak)

Fikihî Hadis → Hocaların

- Bu hadis babanın arkadaşlarına iyilik yapmanın güzelliklerinden bahseder. Babanın arkadaşına yapılan iyilik babasına yapılmış iyilik gibidir.
- Ölenin akrabalarına yapılan iyilikten ölüye fayda vardır. Anne babam için yapabileceğim bir iyilik varmı? Öldükten sonra Onlara dua etmek, istiğfar etmek, dostlarına iyilik yapmak, akrabalarına yakın davranmak iyiliklerdendir.
- Hz Peygamber Hz. Hatice'nin akrabalarına öldükten sonra da iyilikte bulunmuştur.